

SITUACIÓ ACTUAL I PERSPECTIVES DELS MERCATS MUNICIPALS DE BARCELONA

Novembre 2008

Situació actual i perspectives dels mercats municipals de Barcelona

---

La ciutat de Barcelona gaudeix de la xarxa de Mercats municipals més important d'Europa, formada per 40 mercats d'alimentació i 6 mercats especials. Tenen el seu origen en la tradició de comerç de proximitat pròpia de la ciutat, que es remunta a la seva pròpia fundació en època romana. Durant el segle XIX, d'acord amb el que preveu el Pla Cerdà i sota l'impuls de l'alcalde Rius i Taulet es crea la xarxa de mercats públics, que s'estén arreu de la ciutat. Als anys 50 i 60 del segle XX l'Ajuntament crea nous mercats allà on la immigració genera nous barris. L'any 1992 l'impuls olímpic fomenta la renovació i modernització dels mercats. Es crea l'Institut Municipal de Mercats (IMMB) a partir de l'antiga àrea de proveïments, i se'l dota de competències, personal i estructura per gestionar el conjunt de la xarxa pública de mercats. Amb l'IMMB creat, s'inicia el procés de modernització i remodelació dels mercats.

Comerç de proximitat

Els mercats municipals es troben ubicats en els nuclis centrals de cada barri i n'han esdevingut institucions bàsiques. Suposen la millor xarxa de comerç de proximitat de la ciutat,. Actuen en sinèrgia amb els eixos comercials i ajuden a potenciar el comerç de proximitat. Els mercats interactuen amb el teixit social del barri en múltiples activitats i afavoreixen la cohesió social, el diàleg i la participació.

Actualment, hi ha als mercats de Barcelona 3.450 establiments, amb una superfície comercial de parades de 42.988 m2. D'aquests, 2.206 són d'alimentació. 40 mercats d'alimentació i 6 d'especials.

L'any 2002 l'IMMB i el Mercat de la Boqueria van impulsar la creació d'EMPORION, xarxa que aplega els mercats d'excel·lència d'Europa i que té per objectiu compartir experiències, transferir bones pràctiques i influir en la Comissió Europea en favor dels mercats tradicionals d'alimentació. L'any 2008, Mercats de Barcelona ha estat acceptada com a membre de la Unió Mundial de Mercats (WUWM).

Mercats de Barcelona exerceix la seva responsabilitat social promovent programes que cerquen la integració com a clients dels mercats dels nous immigrants, l'educació en matèria d'alimentació i salut d'estudiants i joves i la promoció d'hàbits saludables d'alimentació entre el conjunt dels ciutadans a través dels centres de salut. També té un conveni amb la Fundació Banc dels Aliments pel repartiment d'ajuda alimentària a sectors de població vulnerable i és un espai on es podendesenvolupar treballs en benefici de la comunitat com a mesura penal alternativa, gràcies al conveni amb el Departament de Justícia.

NOMBRE TOTAL D'ESTABLIMENTS ALS MERCATS DE BARCELONA

PARADES ALIMENTACIÓ				
Nº Establiments	Sup. Comercial Parades			
2.319	27.944			
PARADES NO COMESTIBLES				
Nº Establiments	Sup. Comercial			
345	4.482			
PARADES MERCATS ESPECIALS				
Nº Establiments	Sup. Comercial			
786	10.562,33			
TOTAL PARADES MERCATS DE BARCELONA				
Nº Establiments	Sup. Comercial Parades	Sup. Comercial Mercats	Planta	Sup. Total construïda
3.450	42.988	109.324		206.769

Alta valoració ciutadana

L'esforç inversor que realitza l'Ajuntament en mercats és ben valorat per la ciutadania. L'Ajuntament de Barcelona, per mitjà de l'OMNIBUS Municipal i el propi IMMB amb estudis propis analitzen aquestes dades.

A la pregunta "la darrera vegada que va anar al mercat municipal en general vostè va quedar...?" un 83.6% responen "molt o bastant satisfet" (Estudi Institut Àgora)

En l'Informe de Serveis Municipals de 2008, la valoració dels mercats municipals per part dels ciutadans era de 6.4 punts sobre 10, sent el segon servei més ben puntuat després de les biblioteques

La qualitat continua sent el motiu principal per adquirir l'alimentació fresca als mercats (46'5%) seguit de la varietat del producte (20%) i la proximitat (10%) El mercat és valorat, doncs, com un servei de qualitat.

VALORACIÓ CIUTADANA DELS MERCATS MUNICIPALS:

Molt / Bastant satisfet	83,6%
Regular	9,8%
Poc / Gens satisfet	6,6%
TOTAL	100%

Fluxos

Els mercats municipals reben en conjunt entre 40 i 45 milions de visites l'any.

El 61,5% del conjunt de ciutadans de Barcelona diuen que van a comprar als mercats municipals. El 80,1% dels ciutadans que tenen un mercat a menys de 10 minuts (àrea d'influència) hi adquireix alimentació fresca.

Els qui compren als mercats ho fan majoritàriament un cop a la setmana i en segon lloc dos cops a la setmana (cal diferenciar els mercats de La Boqueria, Santa Caterina i la Fira de Bellcaire per les seves peculiaritats).

<i>Mercat mostra</i>	<i>Visites setmanals</i>	<i>Visitants anuals</i>
Santa Caterina	47.005	2.444.286
Concepció	31.931	1.660.439
Barceloneta	31.634	1.645.000
Llibertat	16.346	850.000
Sants	23.076	1.200.000
Bellcaire (Encants vells)	96.153	5.000.000
Estimació visites anuals mercats Barcelona:		40-45.000.000

Pla de remodelació dels mercats (2008-2011)

L'IMMB ha remodelat i modernitzat ja 18 mercats municipals. El PAM 2008-2011 preveu continuar l'esforç modernitzador. El procés de modernització es realitza amb l'acord i la participació activa dels comerciants de cadascun dels mercats.

La modernització dels mercats es desenvolupa seguint el "model Barcelona de remodelació" que preveu diferents nivells d'intervenció: a) recuperació del valor arquitectònic de l'edifici i els elements artístics b) redefinició del mix comercial, adaptant-lo al que és sostenible comercialment i introduint nous operadors per completar la seva oferta c) soterrament de la logística del mercat i creació de pàrkings i molls de descàrrega allà on es possible d) recollida selectiva de la brossa i compromís ambiental. La promoció dels mercats es realitza per mitjà de campanyes de comunicació, campanyes de promoció comercial i l'edició de mitjans de comunicació propis.

Programa d'actuació consensuat amb els comerciants de Mercats Municipals

Acord del Consell Ciutat Comerç:

- Signatura de l'acord del Consell Ciutat Comerç per afrontar la crisi al sector comerç i a la xarxa de Mercats Municipals, que inclou accions de foment del consum, lluita contra la inflació, millora de la formació, així com impuls a la creació i el creixement de comerciants dels mercats.
- Previsió de 125 milions d'euros d'inversió per la remodelació de mercats 2008-2011.
- Pla de millores als mercats: 4 milions per al període 2008-2011.

Competitivitat del comerç als mercats municipals:

- Acord de cooperació i programa d'actuació conjunt entre eixos comercials i mercats Municipals
- Accions concertades de promoció dels mercats municipals i del potencial dels diferents sectors comercials que hi són representats
- Nova ordenança de Mercats Municipals de Barcelona

EL PAM 2008-2011

OBJECTIUS:

- Impulsar el comerç de proximitat
  - Promoció dels mercats donant suport a les iniciatives dels comerciants.
  - Millorar els serveis de la xarxa de mercats: servei a domicili, TICs, horaris,...
  - Impulsar l'acció conjunta de dinamització dels mercats i els comerç del seu entorn i eixos comercials.

- Continuar amb la millora del marc normatiu, inspecció i control
  - Revisar les Ordenances i plans especials de comerç amb participació dels agents implicats.
  - Implantar un Pla d'actuacions tècnico-sanitàries dels mercats d'acord amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona.

- Potenciar la participació i suport als comerciants
  - Organitzar Jornades i reunions tècniques d'interès pels comerciants i usuaris.

- Continuar el procés de modernització, millora i remodelació dels mercats
  - Completar les remodelacions dels mercats de Les Corts, i Llibertat. Iniciar els processos del Guinardó, Sant Antoni, Bellcaire, Ninot, Sants, Vall d'Hebron i Guineueta i els estudis previs de Provençals i el Bon Pastor.
  - Desenvolupar el Pla de millora 2008-2011 amb intervencions en obres i instal·lacions. Impulsarem les adaptacions per facilitar la mobilitat i concentració comercial i la racionalització de l'oferta.
  - Donar suport a l'associació europea EMPORION, d'identificació i transferència de bones pràctiques entre mercats

EL MERCAT DE LES CORTS

El Mercat de les Corts va ser inaugurat el passat mes d'octubre.

El projecte de remodelació va ser realitzat pels arquitectes Fernandí Mur, Joan Garganter i Miquel Vila, de l'empresa G56

La remodelació interior ha comportat:

- Reforma estructural de l'edifici,
- Renovació del clavegueram,
- Pavimentació del terra,
- Construcció d'un habitacle pel reciclatge de la brossa
- La creació de noves infraestructures com la instal·lació de climatització.
- La reordenació i adaptació del mix comercial a les noves necessitats comercials del barri,
- La renovació dels establiments molts dels quals ofereixen nous productes, que ara donen un ambient més lluminós i modern al mercat.
- D'altra banda, s'ha ampliat la superfície de l'autoservei fins a 700 m² que complementa l'oferta comercial del mercat, i s'ha obert un nou forn de pa amb degustació.

MERCAT DE LA LLIBERTAT

L'obra està sent realitzada pel taller d'arquitectura PB2 Projectes sota la direcció de Josep Llobet i construïda per Dragadors.

Les obres de rehabilitació del mercat modernista de la Llibertat van iniciar-se el juliol de 2007. El nou mercat provisional va obrir les portes el 20 de febrer de 2007 al lateral dret de la plaça de Gal·la Plàcida, a tocar del mercat actual.

El futur Mercat de la Llibertat disposarà de nous i millors serveis per als clients i comerciants. Una planta soterrada permetrà realitzar la descàrrega dels aliments que ara es fa en superfície de manera silenciosa. Tindrà nous magatzems i càmeres frigorífiques i un sistema de recollida i reciclatge de la brossa també soterrat.

MERCAT DEL GUINARDÓ

Les obres del mercat es troben emmarcades en l'illa delimitada pels carrers Teodor Llorente, l'Oblit, la Garrotxa, Dr. Valls i el passatge de Llivia.

El projecte contempla la construcció d' habitatges de protecció oficial, el Centre d'Atenció Primària Salut Guinardó, un casal per joves, un centre per gent gran, l'Escola Bressol Guinardó, una residència de Gent Gran i centre de dia, 250 places d'aparcament i dues zones verdes de 2800 metres quadrats de superfície. El promotor del projecte és l'empresa REGESA.

El Mercat del Guinardó es va traslladar el 15 d'abril del 2008 a unes noves instal·lacions, situades al carrer Teodor Llorente, just uns metres per sota del seu històric emplaçament.

MERCAT DE SANT ANTONI

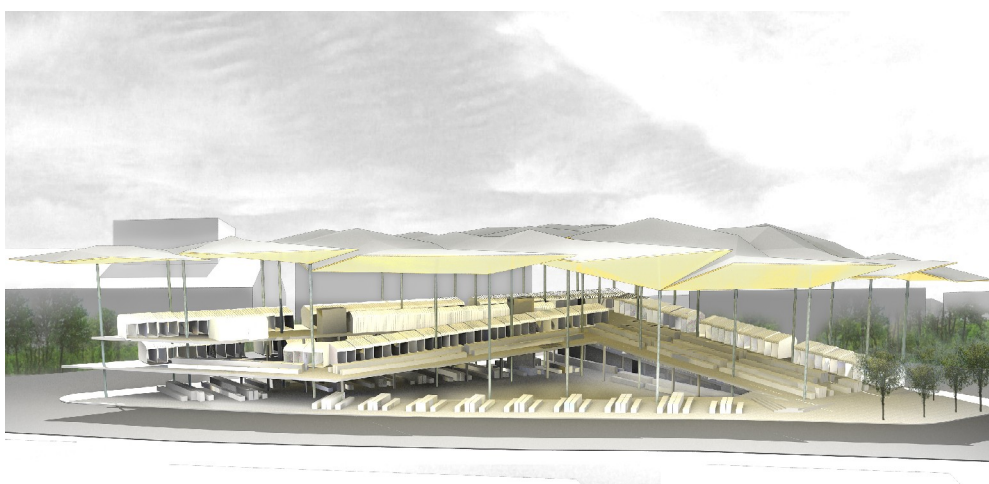
A finals de gener s'iniciarà la construcció a la Ronda Sant Antoni, entre Casanova i Urgell, de dues modernes estructures (mercats provisionals) que acolliran els comerciants del mercat de fresc i els dels Encants durant el període d'obres. El mercat dominical del Llibre I mantindrà a seva ubicació exterior.

El projecte del nou Mercat de Sant Antoni és obra dels arquitectes Joan Pere Ravetllat i Carme Ribas. La reforma pretén potenciar les peculiars característiques de l'edifici existent, conservant el mercat de fresc la mateixa àrea on esta situat actualment, tot reordenant la seva distribució i dotant-lo dels serveis necessaris.

La intervenció comportarà també la rehabilitació integral de l'edifici. Es mantindran les vuit entrades actuals, però fent-les visibles des del carrer: s'enderrocarà la tanca perimetral, convertint els patis en autèntics espais públics.

El conjunt resultant, es preveu que suposi la posada en funcionament d'un potent motor comercial de centre ciutat, ben comunicat i dotat d'una oferta i uns serveis a l'alçada del nou segle, tot preservant el patrimoni arquitectònic i l'entramat social del comerç de proximitat.

MERCAT FIRA DE BELLCAIRE

L'emblemàtic Mercat de Bellcaire te previs iniciar la seva remodelació durant el 2009, a partir del projecte del despatx B-720.

El nou mercat s'ubicarà a la zona delimitada per Meriadiana, Castillejos i Casp, i permetrà millorar les condicions de treball dels venedors i les condicions de compra dels ciutadans.

El projecte contemplarà un disseny de forma que l'activitat comercial es pugui realitzar sota aixopluc i protegits del sol, però conservant la sensació de compra a l'aire lliure.

El projecte també contemplarà un aparcament subterrani amb capacitat per a uns 300 vehicles, una zona de càrrega i descàrrega, una zona de magatzems, aparcament per a vehicles comercials, zona de brossa i altres serveis, com ara un punt d'informació i consigna, oficines, un espai polivalent d'uns 400 m² (exposicions, auditori, presentacions...).

La superfície del nou mercat serà de 32.372 m², comptant amb una superfície comercial de 7.520 m² i la resta de serveis vinculats: oficines, espai polivalent, magatzems, aparcaments i zona de càrrega i descàrrega.

MERCAT DE SANTS

L'històric mercat de Sants iniciarà la seva reforma segons el projecte guanyador de l'arquitecte Josep Llobet.

Aquest projecte preveu modernitzar de cap a peus el conjunt del mercat, i permetrà rehabilitar l'edifici històric, així com adequar-lo per que aquest sigui totalment accessible.

Mentre durin les obres, els comerciants es traslladaran a un mercat provisional situat a la Rambla de Badal.

Construcció d'aparcament per a clients, moll de càrrega i descàrrega i soterrament de serveis de magatzem i logística del mercat

MERCAT DEL NINOT

El popular mercat del Ninot començarà la seva remodelació el proper any 2009 segons el projecte guanyador de l'arquitecte Josep Lluís Mateo.

El projecte preveu crear nous magatzems, soterrar la descàrrega de mercaderies, la construcció d'un aparcament pels clients i la millora de l'accessibilitat del mercat.

També es renovaran els establiments del mercat, adaptant el seu mix comercial a l'oferta.

Altres de les accions previstes en el projecte són la construcció de restaurants i d'un nou autoservei per complementar l'oferta.

Mentre durin les obres de remodelació, els comerciants es traslladaran a un mercat provisional situat al carrer Casanova, enfront de l'Hospital Clínic.

MERCAT DE LA VALL D' HEBRON

MERCAT DE LA VALL D'HEBRÓN

El Mercat de la Vall d'Hebron iniciarà la seva construcció en els propers anys.

El projecte de l'IMMB i de l'Agència del Carmel preveu la construcció, uns metres més enllà d'un nou i modern edifici en un emplaçament més adequat, vora la sortida del metro de Vall d'Hebron, que substituirà l'actual estructura de formigó de l'any 1969.

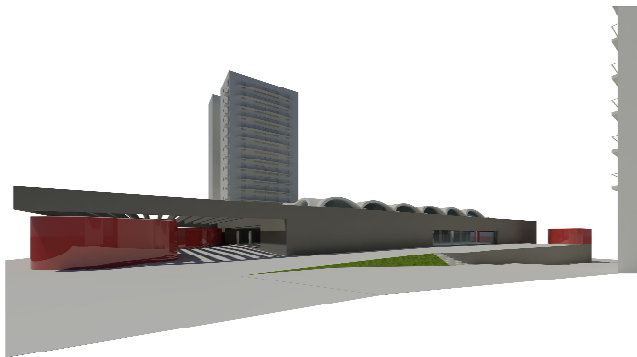
D'aquesta manera es millorarà l'accessibilitat amb el barri, modificada des que es va construir la Ronda de Dalt.

El nou mercat disposarà de moll de descàrrega i logística soterrada, així com del conjunt de nous serveis als clients que s'estan implantant al conjunt de la xarxa de 40 mercats d'alimentació municipals de Barcelona.

MERCAT DE LA GUINEUETA

MERCAT DE LA GUINEUETA

El Mercat de La Guineueta, te previst iniciar la seva remodelació també durant l'actual mandat municipal.

S'adequarà i renovarà el seu mix comercial, i s'ampliaran considerablement els seus serveis logístics a nivell soterrat i d'infraestructures per donar millors serveis als clients.

Incorporarà una nova oferta comercial en règim d'autoservei per facilitar l'acte de compra i fer més competitiu el nou mercat

Tanmateix es vol aconseguir una major relació i visibilitat amb el seu entorn immediat i el conjunt del barri mitjançant un volum atractiu i relacional.

MERCAT DE PROVENÇALS MERCAT DEL BON PASTOR

Vista 1 PROPOSTA 13

AVANTPROJECTE DE REFORMA I AMPLIACIÓ DEL MERCAT DE PROVENÇALS

NOU MERCAT DEL BON PASTOR I HABITATGES PER GENT GRAN

El PAM preveu l'estudi per la remodelació d'aquests dos mercats, estudis ja molt avançats.

La remodelació del mercat de Provençals, es farà seguint el mateix model d'èxit ja assajat als mercats de Poblenou, Sarrià o Les Corts.

El Mercat del Bon Pastor es remodelarà seguint l'altre model que aplica Mercats de Barcelona que preveu la construcció d'un mercat provisional mentre duren els treballs de reforma del mercat i la construcció de vivendes a sobre del mercat.

Actualització de l'ordenança de Mercats

El primer de gener entrarà en vigor la nova ordenança municipal de mercats, que modifica en profunditat el text vigent, aprovat l'any 1968. El nou text és el resultat del diàleg, la participació i el consens entre l'IMMB i els representants dels comerciants al llarg dels darrers quatre anys i permetrà posar al dia les pràctiques comercials als mercats, redefinint conceptes clau i introduint novetats importants

Entre les novetats que recull la nova ordenança de mercats municipals, que el Plenari de l'Ajuntament de Barcelona ha d'aprovar abans de final d'any, en destaquen quatre: la nova regulació dels horaris comercials, la possibilitat de compatibilitzar la venda de diferents productes en un sol establiment, una nova tipificació de les infraccions i la renovació de la normativa tècnica de parades, instal·lacions i serveis.

La nova ordenança s'ha elaborat en el marc d'un procés de debat intern, promogut per l'IMMB, amb la participació activa dels comerciants. La II Jornada de Mercats de Barcelona, espai de trobada entre els comerciants i l'Ajuntament, va acordar l'any 2006, impulsar el procés. Una comissió de treball integrada per representants dels gremis i associacions de venedors de mercats i l'IMMB han treballat en els darrers dos anys buscant el consens. L'aprovació de la nova ordenança ha implicat l'acord entre sectors del mercat que històricament tenien poc contacte, malgrat comercialitzar productes que el consumidor entén com a propers, com ara el peix i el marisc, la carnisseria i els menuts, etc...

Del total de 206 articles, se n'han modificat 48 i se n'han suprimit 32.

Com a resultat, la nova Ordenança, des de la vocació de servei públic gestionat per l'Ajuntament de Barcelona intenta conciliar l'activitat econòmica dels negocis dels operadors amb la garantia dels drets i necessitats dels ciutadans i consumidors.

Aspectes més destacats

Sobre **autoritzacions i llicències**, l'ordenança permetrà que desaparegui la prohibició actual de que **un estranger pugui accedir a la titularitat d'un establiment** (art 28) i adapta la norma al Codi Civil Català (art 33) Es suprimeix la prelación successòria establerta pel cas de defunció del titular (la intenció d'ambdós canvis és adaptació del text a la legislació vigent) I manté la limitació del nombre d'autoritzacions que pot disposar un mateix titular, però en flexibilitza el contingut

Sobre **faltes i sancions**, s'ha introduït la tipificació de determinades faltes greus, entre elles **d'incompliment de l'horari comercial** o la venda d'articles no autoritzats així com la manca de pagament de les quotes a l'associació. El nou redactat fa referència a l'obligada subjecció dels venedors a la legislació sectorial sancionadora de rang superior.

Sobre els mercats i els llocs de venda en genera, es regula l'anomenat establiment comercial, format per diverses parades d'un o diferents titulars.

La secció sobre els **articles de venda** s'ha modificat gairebé en la seva totalitat, ja que és l'apartat que requeriria una adaptació més profunda a l'evolució del comerç i el consum dels darrers anys. El nou text permet **agrupar activitats que fins ara es presentaven per separat** en els mercats..

Els articles de venda autoritzats

S'han agrupat activitats que fins ara es presentaven per separat en els mercats:

- **Peix i marisc**
- **Cansaladeria i xarcuteria**
- **Adrogueria i queviures**

S'ha introduït la possibilitat de que en mercats amb mancances d'oferta comercial d'ous menuts, les activitats d'aviram o carnisseria puguin ampliar la gamma de productes a vendre, i convertir-se en:

- **Aviram amb ous**
- **Carnisseria amb menuts**

S'ha introduït la possibilitat de que algunes denominacions ampliïn la gamma de productes incloent la venda d'articles nous:

- **Pa i pastisseria**
- **Neteja i perfumeria**

S'ha introduït la possibilitat de vendre plats cuinats i preparats en la majoria de parades amb activitats d'alimentació fresca. Aquest fet afectaria a aproximadament un **89%** dels establiments alimentaris, que veurien una millora en el seu fons de comerç.

Es flexibilitzen els percentatges de presència obligatòria de cadascuna de les denominacions en els mercats, però amb l'objectiu de que sigui l'especificitat de cada mercat la que marqui

els límits, sempre mantenint un equilibri entre la demanda dels consumidors. Fins ara obeïa a un article que fixava els mateixos percentatges per tots els mercats

Així, els establiments de peix fresc i de marisc podran passar a ser de peix i marisc. Els de cansaladeria i els de xarcuteria i embotits podran integrar les dues activitats. Adrogueria i queviures també podrà combinar-se, igual que carnisseria i menuts. Els despatxos de pa podran vendre pastisseria. S'introdueix la possibilitat que alguns establiments puguin oferir **degustació** de productes, si reuneixen els requisits higiènic-sanitaris

Inspecció sanitària

S'ha suprimit la referència a l'antic òrgan municipal d'Inspecció Sanitària, per tal d'anomenar-lo, de forma genèrica, organisme competent en matèria d'inspecció sanitària, que en l'actualitat recau **l'Agència de Salut Pública de Barcelona**, Consorci Sanitari de Barcelona.

Horaris

Finalment, pel que fa a **l'horari d'obertura dels mercats**, s'ha optat per una solució possibilista. Es pretén que l'aplicació del nou horari de funcionament tingui un caràcter gradual, primer per a tots aquells mercats que hagin finalitzat un procés de remodelació, i després per a tots aquells concessionaris que s'incorporin als mercats un cop ja hagi entrat en vigor la nova ordenança.

Es pretén que la implementació del nou horari de funcionament tingui un caràcter gradual, En primer lloc, s'aplicarà sobre els mercats que hagin finalitzat el seu procés de remodelació i modernització. El nou horari comercial serà de dilluns a dissabte de 8:30 a 14 hores, i de dimarts a divendres de 17 a 20:30 hores.

S'exigirà com a mínim l'obertura d'un nombre d'establiments que garanteixi la presència de **totes les denominacions** presents al mercat, i en totes les franges de l'horari comercial.

Posteriorment s'aplicarà sobre els **concessionaris que s'incorporin** als mercats un cop ja hagi entrat en vigor la nova ordenança. També s'obre la possibilitat que aquells **mercats que així ho decideixin**, es poden afegir al compliment d'aquesta nova franja horària de funcionament. Cada Associació de Comerciants, per acord de la seva Assemblea, podrà aprovar una **ampliació de l'horari oficial d'obertura del mercat**, que en cap cas podrà incomplir la legislació vigent sobre horaris comercials de la Generalitat de Catalunya.

S'introdueix com a novetat que sigui quin sigui l'horari d'obertura dels establiments, els seus titulars estan obligats a **contribuir a la totalitat de les despeses** generades per l'obertura de les instal·lacions del mercat.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.